

Europejskie spotkanie regionalne MOP

9-13 lutego 2009 r. w Lizbonie odbyło się 8 Europejskie Spotkanie Regionalne MOP pod hasłem „Godna praca w Europie i Azji Środkowej”. W spotkaniu, które odbywa się co 4 lata, wzięli udział przedstawiciele rządów, organizacji pracodawców i związków zawodowych z 51 krajów.

W czasie spotkania toczyła się dyskusja na temat zagadnień zawartych w raporcie Dyrektora Generalnego *Godna praca w Europie i Azji Środkowej*. Celem było wypracowanie strategii działań, które pozwoliłyby przetrwać kryzys zachowując przy tym elementy godnej pracy

w planach zwalczających kryzys. Spotkanie zakończyło się przyjęciem wniosków, które są efektem trudnych negocjacji między przedstawicielami rządów, pracodawców i pracowników.

Godna praca, stabilne przedsiębiorstwa i spójność społeczna

Skutki kryzysu mającego negatywny wpływ na rynki pracy wymagają od wszystkich, w tym członków MOP wspólnego działania w celu ich przezwyciężenia. Dlatego uczestnicy spotkania podkreślili rolę, znaczenie i konieczność wzmocnienia dialogu społecznego, jako głównego elementu służącego tworzeniu strategii przeciwdziałających kryzysowi i przywracaniu wzajemnego zaufania między partnerami społecznymi. Uczestnicy przyznali więc, że ochrona wolnych rynków jest elementem kluczowym, ale równie ważnym elementem planów antykryzysowych powinna być realizacja założeń *Deklaracji MOP dot. sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji*, przyjętej w 2008 r.

Wpływ kryzysu na zatrudnienie i rynki pracy

Z powodu kryzysu najczęściej ucierpiali pracownicy, szczególnie kobiety, młodzi, migrantów i pracujących w niepełnym wymiarze czasu. Przywrócenie wzrostu, wzrost zatrudnienia i uczynienie go bardziej stabilnym ma kluczowe znaczenie dla Agendy Godnej Pracy.

W związku z tym ważne jest, aby zapewnić:

- zreformowany rynek finansowy wspierający kapitał potrzebny stabilnym przedsiębiorstwom do produktywnego inwestowania
- odpowiednie finansowanie przedsiębiorstwom, szczególnie małym
- ochronę podstawowych praw pracy i międzynarodowych standardów pracy
- przy inwestycjach i zamówieniach publicznych respektowanie podstawowych praw pracowniczych
- rozwój umiejętności i szkoleń
- uzgodnienie działań naprawczych w instytucjach dialogu społecznego w pełni wykorzystujących wymianę informacji i wspólnie uzgadniając działania naprawcze
- ochronę najbardziej narażonym członkom społeczeństwa i nie wykluczanie pracowników z rynku pracy
- tam gdzie to możliwe, utrzymanie przez przedsiębiorców potrzebnych w przy-

szłości miejsc pracy, poprzez skracanie czasu pracy.

Przyszłość

Wszystkie strony spotkania uznały, że w czasach kryzysu potrzebny jest efektywny dialog społeczny i układy zbiorowe.

Przedstawiciele rządów potwierdzili swoje zobowiązanie wzmocnienia MOP-owskiej praktyki prowadzenia dialogu trójstronnego i respektowania międzynarodowych standardów, w tym promowania wolności zrzeszania się i prawa do zawierania układów zbiorowych, poprzez ułatwianie pracy organizacji pracodawców i pracowników.

Propozycje dotyczące przyszłej pracy MOP

Uczestnicy spotkania zwrócili się do Rady Administracyjnej, aby ta rozważyła następujące propozycje działalności Biura MOP, które wsparłyby jej członków w pokonywaniu skutków kryzysu i umożliwiły osiągnięcie założeń MOP w kontekście globalizacji:

- dalsze monitorowanie i dostarczanie analiz nt. zatrudnienia, pracy i społecznego wpływu kryzysu w regionie
- niesienie pomocy krajom w celu poprawy warunków umożliwiających tworzenie i rozwój nowych przedsiębiorstw
- przedkładanie oceny środków wspierających zatrudnienie i ochronę społeczną oraz wzmoczenie pomocy w krajach, które poszukują sposobów na wzmocnienie zdolności administracji i finansowania podstawowych systemów ochrony społecznej
- promowanie standardów pracy, w oparciu o uaktualnione konwencje, które są odpowiednie w dobie kryzysu
- ułatwianie dialogu społecznego, tam gdzie to konieczne, monitorowanie i regularne raportowanie nt. sposobów w jaki członkowie stosują i rozwijają dialog społeczny w odpowiedzi na kryzys
- wspieranie członków w łagodzeniu efektów kryzysu, włączając w to porady dotyczące osiągania politycznej spójności, z uwzględnieniem celów godnej pracy
- w razie konieczności, niesienie pomocy w rozwijaniu zintegrowanych podejść, promujących godną pracę w krajach szczególnie dotkniętych kryzysem, wspólnie z międzynarodowymi i regionalnymi organizacjami.

Wnioski przyjęte przez 8 Europejskie Spotkanie Regionalne będą również przedmiotem dyskusji w czasie najbliższej sesji Rady Administracyjnej MOP (marzec 2009).

Kalendarium

● **9 lutego** – W Brukseli odbyło się spotkanie grupy roboczej MKZZ ds. zmian klimatu. Przedmiotem obrad było: sprawozdanie z działań podjętych podczas 15. Konferencji Stron (COP15) Ramowej Konwencji ONZ ds. Zmian Klimatu (UNFCCC), która odbyła się w grudniu 2008 r. w Poznaniu, przedstawienie priorytetów MKZZ w toczącym się procesie negocjacyjnym, który ma doprowadzić do podpisania (w grudniu 2009 r. w Kopenhadze) nowej umowy międzynarodowej dot. zmian klimatu oraz przyjęcie planu prac na 2009 r. W spotkaniu uczestniczyła **Agnieszka Dojlido**.

● **19 – 21 lutego** – W siedzibie KK w Gdańsku odbyła się w ramach Agendy społecznej Unii Europejskiej, międzynarodowa konferencja „Europa socjalna – wzmocnienie praw pracowniczych”, finansowana przez Europejskie Centrum Pracownicze (EZA) i zorganizowana przez NSZZ „Solidarność. Związkowcy z Polski, Austrii, Niemiec, Francji, Belgii, Luksemburga, Włoch, Serbii, Chorwacji, Ukrainy, Węgier, Rumunii, Cypru, Litwy zastanawiali się nad możliwościami wzmocnienia praw pracowniczych w oparciu o agendę społeczną Unii Europejskiej. □

SOLIDARNOSC
www.solidarnosc.org.pl
...wiesz więcej

Rynek wewnętrzny – wymiar społeczny i środowiskowy

17 stycznia 2008 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie wymiaru społecznego i środowiskowego rynku wewnętrznego. Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię.

Wprowadzenie

Rynek wewnętrzny, stanowiący podstawowe osiągnięcie integracji europejskiej, choć jest nadal w budowie, przyniósł już wiele wymiernych korzyści obywatelom Unii Europejskiej. Stopniowo otwieranie rynków i znoszenie barier pociągnęło jednak za sobą szereg trudności i problemów, z którymi należy się uporać. Rozwój rynku wewnętrznego nie jest celem samym w sobie, lecz stanowi narzędzie mające podnosić jakość życia obywateli Unii Europejskiej, zwiększać ich dobrobyt, dostęp do towarów i usług, poprawiać jakość i pewność zatrudnienia oraz dawać możliwość swobodnego poruszania się, zamieszkania i podejmowania pracy w granicach Unii Europejskiej. Te korzyści są nierozwalnie związane z poszerzaniem swobody działalności gospodarczej dla biznesu poprzez poszerzenie rynku zbytu na towary i usługi czy wolności inwestowania.

Znoszenie krok po kroku barier w kwestiach związanych bezpośrednio z czterema swobodami stwarza problemy i napięcia w obszarach, w których istnieją różnice między poszczególnymi krajami w obszarze płac, zabezpieczenia społecznego, prawa pracy czy uprawnień partnerów społecznych. Napięcia te mogą być i częściowo są usuwane za pomocą dodatkowych regulacji. Regulacje takie mają na celu:

- usunięcie zamieszania prawnego wynikającego ze stosowania przepisów różnych krajów
- przeciwstawienie się dumpingowi socjalnemu i nieuczciwej konkurencji
- ochronę praw konsumenta
- zapewnienie producentom i dostawcom towarów oraz usługodawcom rzeczywistego dostępu do europejskiego rynku wewnętrznego
- zapewnienie dostępności wszystkich towarów i usług, a szczególnie usług świadczonych w interesie ogólnym, poprzez politykę dostosowaną do potrzeb wszystkich
- wspieranie czynnych strategii politycznych zmierzających do zagwarantowania równouprawnienia płci i zwalczania wszelkiego rodzaju dyskryminacji.

Nie do zaakceptowania jest sytuacja polegająca na tym, że w kluczowych dla partnerów społecznych sprawach niezbędne jest odwoływanie się do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, a jego decyzje spotykają się z niezrozumieniem lub wywołują kontrowersje.

W związku z tym należy docenić fakt, że Komisja postanowiła zaprosić partnerów społecznych i państwa członkowskie do dyskusji nad kwestiami podniesionymi przez ostatnie wyroki Trybunału i zorganizowała forum w celu omówienia sposobów poszanowania praw społecznych w kontekście zwiększającej się mobilności pracowników.

Korzyści i wyzwania związane z rynkiem wewnętrznym

Katalog korzyści, jakie wynikają z zasad rynku wewnętrznego, jest długi. Są to korzyści zarówno dla biznesu, jak i dla pracowników. Do niewątpliwych osiągnięć jednolitego rynku zaliczyć można wzrost dobrobytu związany ze wzrostem PKB, możliwość podróżowania, zamieszkania, podejmowania pracy i studiowania w dowolnym kraju Unii Europejskiej, znaczne poszerzenie dostępu do towarów i usług wysokiej jakości i często po niższej cenie, co wynika z szerszego dostępu producentów, podmiotów handlowych i usługodawców do rynku wewnętrznego.

Dla biznesu korzyści wynikają z uzyskania dostępu do wielkiego, niemal 500 milionowego rynku zbytu, z ułatwień w handlu transgranicznym i zakładaniu nowych przedsiębiorstw, z rozpoznawania europejskich standardów i etykiet.

O ile wydaje się oczywiste, że wprowadzenie rynku wewnętrznego przyczyniło się do bezprecedensowego rozwoju gospodarczego, pozytywnie wpływającego również na sytuację społeczną obywateli, o tyle pozostaje rzeczą dyskusyjną, na ile głębokość otwarcia rynku i zakres regulacji w poszczególnych dziedzinach są pożądane i dopuszczalne ze społecznego punktu widzenia. Zarówno kontrowersje wokół niedawnych decyzji Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (Viking, Laval, Rüffert, Komisja przeciwko Luksemburgowi), jak i wcześniejsza dyskusja związana z dyrektywą usługową, a także problemy związane z otwarciem rynków pracy, dumpingiem socjalnym, nieuczciwą konkurencją czy wpływem rynku wewnętrznego na funkcjonowanie europejskiego modelu społecznego wymagają na pewno analizy, a być może decyzji dotyczących nowych aktów prawnych i współregulacji.

Rynek wewnętrzny doprowadził do spadku cen wielu towarów, co jest pożądane z punktu widzenia konsumenta, a także konkurencyjności europejskiej gospodarki. Ten spadek cen dokonuje się jednak często kosztem pracowników zwalnianych w wyniku restrukturyzacji przedsiębiorstw czy przenoszenia miejsc pracy. Ze społecznego punktu widzenia niezbędne jest więc godzenie interesu konsumentów (niskie ceny) z interesem pracowników, takim jak bezpieczeństwo zatrudnienia, standardy pracownicze czy warunki pracy i płacy.

Wzrost gospodarczy wynikający z rynku wewnętrznego przyczynił się też do tworzenia nowych miejsc pracy. Zjawisko to byłoby bardzo korzystne, gdyby nie fakt, że są to często miejsca pracy nisko opłacane ze względu na dążenie do sprostania wymogom konkurencyjności.

Należy w związku z tym podkreślić, że Europa osiągnęła swoją wysoką konkurencyjność głównie dzięki inwestycjom w nowe technologie, szkolenie i kształcenie pracowników, poprawę organizacji pracy, lepsze warunki BHP oraz aktywną promocję dialogu społecznego i partnerstwa. Ponieważ jednak pracownicy są także konsumentami, zwiększanie konkurencyjności gospodarki poprzez ograniczanie kosztów pracy może prowadzić do zmniejszenia siły nabywczej społeczeństwa, czyli spadku konsumpcji i zmniejszenia wzrostu.

Szczególne problemy związane są z częściowym otwarciem rynków pracy na migrację zarobkową. Niektórym państwom członkowskim nie udało się skutecznie uwzględnić imigrantów ekonomicznych w swoich układach zbiorowych pracy bądź innych regulacjach, co w efekcie podkopało lokalne standardy pracy i przyczyniło się do powiększenia szarej strefy. Prowadzi to do degradacji stosunków pracowniczych i erozji dialogu społecznego, do dumpingu społecznego i nieuczciwej konkurencji. Przypadki takie powinny być energicznie zwalczane zarówno przez związki zawodowe, jak i organizacje pracodawców. (...)

Osobnymi zagadnieniami pozostają kwestia otwarcia rynku usług i problem usług świadczonych w interesie ogólnym, których między innymi dotyczy przyjęta niedawno dyrektywa usługowa. Dyrektywa ta jest w obecnie wdrażana i trzeba jeszcze poczekać z oceną jej skutków. Jest jednak jasne, że wymiar społeczny usług podstawowych znacznie wykracza poza tylko sprawy pracownicze i dialogu społecznego i w nie mniejszym stopniu dotyczy gwarancji dostępności tych usług dla wszystkich obywateli.

W związku z niedawnymi podwyżkami cen w Europie kwestia dostępności usług łączy się ściśle ze sprawą przystępności cenowej, szczególnie jeśli chodzi o energię. Problem dostaw energii należy jednak rozważać nie tylko w powiązaniu z niedawnym, a prawdopodobnie też przyszłym wzrostem cen, lecz również z uwzględnieniem aspektów zużycia energii dotyczących środowiska naturalnego.

Uwagi końcowe

Ostateczny cel polega na stworzeniu rynku wewnętrznego, który byłby wolny od barier. Ukończony rynek wewnętrzny oznacza, że wszystkie zainteresowane strony mają równy dostęp do każdego rynku krajowego. Ponadto równy dostęp do rynków każdego państwa członkowskiego oznacza także, że przedsiębiorstwa, pracownicy i usługodawcy będą działać w takim samym otoczeniu prawnym, dzięki czemu zapewnione zostaną sprawiedliwe reguły gry i uda się uniknąć nieuczciwej konkurencji na terenie Unii Europejskiej oraz jakiegokolwiek osłabienia konkurencyjności rynku wewnętrznego jako całości.

Trwająca debata na temat granic integracji europejskiej, w tym niedawna dyskusja na temat dyrektywy usługowej, pokazała, jak trudnym wyzwaniem jest pogodzenie zasad wewnętrznego rynku z wysokimi standardami socjalnymi, zabezpieczeniem społecznym, funkcjonowaniem i dostępnością usług publicznych, a także uczciwą konkurencją. Odpowiedź na te uzasadnione wątpliwości powinna znaleźć się w centrum rozważań na temat rynku wewnętrznego. Udzielając odpowiedzi w tych sprawach, instytucje europejskie muszą brać pod uwagę zarówno uprawnione interesy biznesu, jak i fakt, że swobody gospodarcze muszą podlegać takim regulacjom, aby ich praktykowanie nie podważało działania podstawowych praw społecznych uznawanych przez prawo wspólnotowe, międzynarodowe standardy pracy i prawa krajów członkowskich, włącznie z prawem do negocjacji, zawierania i wdrażania układów zbiorowych. □